

Список використаних джерел

1. Бичкова Н. С. Як зробити вивчення правил безпеки цікавим?// Трудове навчання в школі. – 2015. – № 19. – С. 16 – 19.
2. Василенко А. О. Безпека на уроках: Інструкції з з безпеки життєдіяльності на уроках трудового навчання. – Режим доступу: <https://sites.google.com/site/sajtvcitelatrud/home/bezpeka-na-urokah> – Назва з екрану.
3. Васильчук М. В. Збірник нормативних документів з безпеки життєдіяльності / М. В.Васильчук, Н. Й.Дуброва. – К.: Основа, 2007. – 944с.
4. Величко С. П. Лабораторний практикум з безпеки життєдіяльності: навч. посібник / С. П. Величко, І. Л. Царенко. – К.: Професіонал, 2008. – 192 с.
5. Життєва компетентність особистості: від теорії до практики: Наук.- метод. посіб. / За ред. І. Г. Єрмакова. – Запоріжжя: Центріон, 2005
6. Закон України «Про охорону праці». – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2694-12#Text> – Назва з екрану.
7. Мунтян Т. Локальні документи щодо безпечних умов навчання та праці / Т. Мунтян. – К.: Шкільний світ, 2010. – 128 с.
8. Скобло Ю. С. Безпека життєдіяльності: навчальний посібник [для вищих навчальних закладів III-IV рівнів акредитації] / Ю. С. Скобло, Т. Б. Соколовська, Д. І. Мазоренко, Л. М. Тіщенко, М. М. Троянов. – К.: Кондор, 2008. – 422с.

БЕЗПЕЧНІ УМОВИ ПРАЦІ СТАРШОКЛАСНИКІВ У ПРОЦЕСІ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЄКТУВАННЯ

Дебре О.С.

*асистент кафедри теорії і методики технологічної освіти
факультет технологій та дизайну*

*Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка
м. Полтава*

Проектна технологія – одна з інноваційних технологій, яка забезпечує формування багатьох необхідних життєвих знань та вмінь учня. Метод проєктів засвідчує повну узгодженість навчання із життям, з інтересами учнів, він ставить учня у становище дорослої людини, активно розвивається мислення з опорою на наукові знання.

Проектно-технологічна діяльність – це комплексний процес, який формує в школярів загальнонавчальні знання і вміння, основи технологічної грамоти, культуру праці і спрямований на оволодіння ними способами перетворення матеріалів, енергії, інформації, технологіями їх обробки.

Як відзначають Коберник О.М., Терещук А.І., Гервас О.Г., Авраменко О.Б., Ящук С.М., Беребець В.В. проєктування – це діяльність, за якої матеріальні, фінансові та людські ресурси організовано новаторським шляхом для виконання унікальної роботи з обмеженими у витратах і строках виконання, щоб досягти позитивних змін, визначених кількісними та якісними параметрами [4, с. 13].

Щоб досягти мети проєктування, необхідно комплексно забезпечити умови для здійснення таких взаємопов'язаних цілей: соціально-економічна ефективність, соціальна інтегрованість, соціально-організаційна керованість та суспільна активність.

Зміст проєктування складається з чотирьох етапів: перший – організаційно-підготовчий, другий – конструкторський, третій – технологічний, четвертий – завершальний. На кожному з етапів здійснюється відповідна система послідовних дій для виконання проєкту.

У контексті реалізації проєктно-технологічної діяльності в Україні середня школа здебільшого орієнтується на вивчення предмету «Технології» у старших класах.

Програма предмету передбачає опанування знаннями за 10 вибірковими модулями, кожен з яких зорієнтований на проєктно-технологічну діяльність [1].

Проєктно-технологічна діяльність передбачає виготовлення конструкції, технології і реалізації об'єкта проєктування, яка спрямована на формування в учнів системи творчих, інтелектуальних, перетворювальних знань, умінь і навичок.

Враховуючи специфіку занять предмету «Технології» постає необхідність забезпечення безпечної діяльності старшокласників у процесі навчального проєктування.

Навчальна програма «Технології» (рівень стандарту) має модульну структуру і складається з десяти обов'язково-вибіркового навчальних модулів, з яких учні спільно з учителем обирають лише три, для вивчення упродовж навчального року (двох): «Дизайн предметів інтер'єру», «Техніки декоративно-ужиткового мистецтва», «Дизайн сучасного одягу», «Краса та здоров'я», «Кулінарія», «Ландшафтний дизайн», «Основи підприємницької діяльності», «Основи автоматики і робототехніки», «Комп'ютерне проєктування», «Креслення».

Діяльнісний компонент очікувальних результатів навчально-пізнавальної діяльності учнів передбачає дотримання правил безпечної праці при виконанні технологічних операцій під час навчального проєктування у ході опанування кожного вибіркового модулю.

Загальні правила безпечної праці та санітарно-гігієнічні вимоги, яких потрібно дотримуватися під час виконання навчального проєкту:

- Підготовка робочого місця, прибирання зайвих предметів.
- Перевірка справності інструментів, приладів та їх відповідної налагодженості.
- Використання інструментів за призначенням.
- Використання рекомендованих режимів роботи устаткування у відповідності до виконуваних технологічних операцій.
- Дотримання правил безпеки з електроустаткуванням, нагляду за увімкненим у мережу обладнанням.
- Концентрація уваги під час виконання виробничих операцій.

- Підтримання чистоти на робочому місці.
- Користування засобами індивідуального захисту.
- Праця в добре провітрюваному приміщенні [3].

Здоров'я учнів – це спільна проблема педагогів і батьків. І розв'язання цієї проблеми залежить від упровадження у школі технологій забезпечення і підтримання здорового способу життя.

Формування безпечної поведінки учнів є активним педагогічним процесом, що спрямований на поступову побудову системи свідомих дій і вчинків підлітків, які забезпечують оптимальний рівень захищеності у всіх сферах життєдіяльності.

Проте не менш важлива і правильна організація навчальної діяльності, а саме: чітке дозування навчального-виробничого навантаження у процесі проєктування, побудова заняття з дотриманням гігієнічних вимог (свіже повітря, оптимальний тепловий режим, хороша освітленість, чистота), сприятливий емоційний настрій, використання фізкультхвилинок і динамічних пауз на уроках.

Безпечні для здоров'я учасників навчально-виховного процесу умови навчання в Україні регламентуються на законодавчому рівні [2].

Урок на якому старшокласники займаються навчальним проєктуванням обов'язково має урахувувати динамічність працездатності учнів; забезпечувати інтерес до об'єкта проєктування і предмета в цілому (поєднання інноваційних і традиційних елементів); проводити диференціацію у відповідності до індивідуальних особливостей учнів під час їх залучення у процес навчального проєктування; забезпечувати оптимальне співвідношення між фізичним та інформаційним обсягом уроку без інформаційного перевантаження учнів; включати різноманітні форми навчальної діяльності.

Створюючи умови безпечної діяльності старшокласників у процесі навчального проєктування, а також сприятливих для здоров'я умов шкільного середовища, необхідних для навчання та роботи, особливу увагу слід приділити обладнанню приміщення та робочим місцям учнів відповідно до санітарних правил та норм.

Ставши членом Європейської спільноти, Україна з-поміж багатьох юридично-правових зобов'язань узяла на себе обов'язок забезпечити учням безпечні та здорові умови для якісної освіти і життєдіяльності, куруючись резолюцією прийнятою Генеральною Асамблеєю ООН 25 вересня 2015 року: «Перетворення нашого світу: Порядок денний для сталого розвитку на період до 2030 року» у рамках 17 цілей для перетворення нашого світу, які офіційно вступили в силу 1 січня 2016 року [5].

Навчальні заклади обрали пріоритетним напрямом своєї діяльності збереження та зміцнення здоров'я своїх учнів, формування культури їх здоров'я, позитивної мотивації щодо навичок здорового способу життя.

Отже, враховуючи, що невід'ємною складовою нового змісту освітньої галузі «Технологія» є обґрунтоване і сплановане навчальне проєктування,

необхідно забезпечити безпечну діяльність старшокласників під час розроблення конструкції, виготовлення і реалізації об'єкта проєктування.

Саме безпечна організація такої діяльності дає змогу сформувати в учнів життєво важливі основи технологічних знань, залучити їх до різних видів практичної діяльності з урахуванням економічної, екологічної і підприємницької доцільності, соціального досвіду, а також покликана забезпечити оволодінням необхідними практичними вміннями, сприяти розвитку творчого потенціалу, виховувати морально-трудові якості, формувати технологічну культуру, професіоналізм та активну життєву позицію.

Список використаних джерел

1. Навчальна програма. Технології 10-11 класи (рівень стандарту) : наказ Міністерства освіти і науки від 10.11.2017 року (чинний від 01.09.2018). 29 с. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-dlya-10-11-klasiv> (дата звернення: 09.08.2021).
2. Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення : Закон України від 24 лютого 1994 року № 4004-XII. Поточна редакція від 14.01.2021, підстава – 1113-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4004-12#Text> (дата звернення: 07.08.2021).
3. Технології (рівень стандарту) : підруч. для 10 (11) кл. закл. загал. серед. освіти / І. Ю. Ходзицька та ін. Харків : Вид-во «Ранок», 2019. 208 с.
4. Технології. 10 кл. : підручник / О. М. Коберник, А. І. Терещук та ін. Київ : Літера ЛТД, 2011. 160 с.
5. Цілі сталого розвитку в Україні. Про Глобальні цілі. Офіційний сайт Представництва ООН в Україні. URL: <http://sdg.org.ua/ua/pro-hlobalni-tsili> (дата звернення: 21.02.2021).

ОХОРОНА ПРАЦІ НА ПІДПРИЄМСТВАХ В УМОВАХ ПАНДЕМІЇ COVID-19

Опара Н.М.,

к.с.-г.н, доцент кафедри безпека життєдіяльності

Сіромаха М.В.

начальник відділу з охорони праці

Полтавська державна аграрна академія

м. Полтава

Вже понад рік пандемія COVID-19 ставить перед людством все нові і нові питання, від вирішення яких залежить здоров'я і життя населення усєї планети. Однією з актуальних задач є охорона праці в умовах пандемії COVID-19.

Відповідно ст. 10 Закону України «Про захист населення від інфекційних хвороб» у кожній компанії, організації чи на підприємстві потрібно дотримуватися санітарно-гігієнічних та санітарно-протиепідемічних правил і норм під час здійснення будь-яких видів діяльності.